

Den Danske Lyspris 2009

Dansk Center for Lys

Billeder forside:

Nye perroner på København H

Foto: Jens Frederiksen.

Nyborgbroerne. Foto: Lars Bahl.

DR's koncerthus. Foto: Torben Petersen.

Billeder bagside:

DR's koncerthus. Foto: Torben Petersen.

Nye perroner på København H. Foto: Laura Stamer.

Trekroner Øst. Foto: Bjarne Schläger.

Idé og layout: Dansk Center for Lys

Trykplag: 800 eksemplarer

Tryk: P. J. Schmidt Grafisk Produktion

Yderligere eksemplarer:

Dansk Center for Lys

Engholmvej 19

Box 28

3660 Stenløse

Tlf.: 47 17 18 00

information@centerforlys.dk

www.centerforlys.dk

Den Danske Lyspris

Hensigten med Den Danske Lyspris er at sætte fokus på og synliggøre lyskulturen i Danmark. Dette sker ved at fremhæve spændende, veldesignede og veludførte belysningsanlæg i Danmark. Prisen skal samtidig medvirke til at profilere lysbranchen og Dansk Center for Lys.

Prismodtagere

Den Danske Lyspris kan tildeles særligt bemærkelsesværdige indendørs- eller udendørsbelysningsanlæg, som på fornem vis kombinerer teknologi, kvalitet, energi, æstetik/arkitektur, farver oplevelser m.v.

Prisen gives normalt til bygherrer og de fagfolk, der har haft hovedansvaret for udformning og etablering af belysningsanlægget. Et af formålene med prisen er at få fremhævet anlæg, som via sin kvalitet eller nytænkning kan tjene som inspiration for andre bygherrer og projekterende.

Bedømmelseskriterier

I bedømmelsen indgår bl.a. anlæggets tekniske kvalitet, funktionalitet, visuelle og æstetiske aspekter, energiforbrug og driftsøkonomi. Der lægges vægt på nytænkning og kreativitet.

Øvrige krav

Som eksempler kan nævnes:

- Anlægget skal kombinere teknologi, kvalitet, æstetik/arkitektur, oplevelse og farver med bygningen/stedets karakteristika
- Anlægget skal fremhæve bygningen eller byområdets egenart, samt om muligt være med til at øge stedets eller bygningens attraktionsværdi
- Lyssætningen skal være bemærkelsesværdig med et klart element af nytænkning
- Belysningen skal være det bærende element i bygningens eller byområdets fremtræden efter mørkets frembrud
- Anlægget skal være udformet under hensyntagen til de energi- og driftskrav, man bør stille til et moderne belysningsanlæg
- Anlægget skal være taget i brug inden for de seneste to år

Hæderspris

Den Danske Lyspris er en hæderspris. Diplom og en plakette gives til anlæggets ejer. Æren deles med de fagfolk, som har stået bag anlægget.

Jury

Juryens sammensætning

Juryens medlemmer udpeges af en række organisationer og af Dansk Center for Lys. I 2009 har følgende organisationer og fag været repræsenteret:

Arbejdstilsynet. Ingeniør Finn Gamél Christensen

Bygherreforeningen. Byggechef Rolf Andersson

Danske Landskabsarkitekter. Landskabsarkitekt Rune Bugge Jensen

Dansk Energi. Product manager Kurt Hejlesen

Lysdesignerne. Lysdesigner Jesper Kongshaug

LysNet. Arkitekt m.a.a., PhD, Katja Bülow

Fynske kreds. Arkitekt m.a.a. Jes Johannsen

Nordjyske kreds. Arkitekt m.a.a. Bodil Henningsen

Sydjyske kreds. Arkitekt m.a.a. Anne Mette Rasmussen

Østkredsen. El-installatør Niels Erik Knudsen

Ungt Lys. Designer Kristina Nordin

Dansk Center for Lys. Direktør Kenneth Munck (formand for juryen)

Dansk Center for Lys. Sekretær for juryen arkitekt m.a.a. Dorte Gram

Foto: Jens Frederiksen.

Vinder af Den Danske Lyspris 2009:

Nye perroner på København H

Belysningen på de to perronforlængelser under banegårdshallen på Københavns Hovedbanegård er fremragende løst. Den meget veldegnede belysning er med til at fremhæve en positiv og opløftende stemning i et ellers svært miljø. Lysdesignet fremhæver ikke kun rummets funktioner, men forbedrer også rummet ved at få det til at synes højere og bredere end det egentlig er. Samtidig skaber belysningen oplevelsen af nærhed og gør det rart at befinde sig på perronerne, selv om de er placeret under jorden.

Det fine ved perronbelysningen er, at den både giver et horisontalt og et vertikalt lys. Lyset på rummets vertikale flader er med til at understøtte fornemmelsen af

rumlighed og åbenhed, samtidig med at den sikrer gode synsbetingelser ved ind- og udstigning af togene.

Den forholdsvis kølige farvetemperatur og den indirekte belysning ved perronkanten virker behagelig, og de store reflektorer på loftet giver rummet karakter. Det kølige lys skaber en behagelig overgang til dagslyset i den foranliggende perronhal. Der er en flot komposition mellem de teknisk veldegnede lysstofrørsarmaturer langs perronkanten og de varme lodrette lysøjler midt på perronerne. Lysøjlerne giver rummet ekstra højde og skaber et scenografisk og rumligt indslag i et stærkt funktionelt miljø.

De dansende lyspletter på gulvet leder de

rejsende ned af perronerne og væk fra trappen og elevatoren. De lysende kunstværker for enden af perronerne skaber en fin afslutning på rummet.

Dog mener juryen, at de kunstværker, som ikke i sig selv indeholder lys med fordel kunne have haft en særbelysning.

Med prisen ønsker juryen at fremhæve en poetisk, funktionel og veldesignet belysning, som formår at skabe en god oplevelse for de rigtig mange mennesker, der færdes her.

◁ På endevæggen ses lysende 'spor' med dynamisk farvet lys, som er en del af billedhugger Anita Jørgensens kunstneriske udsmykning. Foto: Anders Sune Berg.

◁ De varme lodrette lysøjler giver rummet ekstra højde og skaber et scenografisk og rumligt indslag i et stærkt funktionelt miljø. Foto: Laura Stamer.

◁ Det specialudviklede reflektorarmatur sender lyset til et eksternt zig-zag reflektorpanel integreret i loftfladen. Foto: Laura Stamer.

▷ Det kølige lys skaber en behagelig overgang til dagslyset i den foranliggende perronhal.

Bygherre:

DSB

Arkitekt:

Public Arkitekter a/s

Bygherrerådgiver belysning:

Belysningsarkitekt Gunver Hansen

Lysdesign:

Bartenbach Lichtlabor

Kunstnerisk udsmykning:

Billedhugger Anita Jørgensen

El-ingeniør:

Grontmij | Carl Bro

Entreprenør:

Pihl – Aarsleff Konsortiet ved Wicotec A/S

Nomineret: Nyborgbroerne

Et modigt og radikalt anderledes eksempel på, hvordan et vejteknisk sikkerhedsproblem kan løses ved hjælp af lys. Vejdirektoratets ønske med belysningen var at undgå uheld på motorvejen under jernbanebroen ved Nyborg. Betonpillernes udformning gjorde, at bilisterne havde en tendens til at trække uhensigtsmæssigt ud for at undgå pillerne, hvilket gav anledning til kritiske situationer. For at danne et samlet forløb er den næste vejbro også lyssat. Den scenografiske belysning af broerne fremhæver broernes form, samtidig med at den giver en positiv og forfriskende oplevelse på den monotone motorvejsstrækning. Belysningen består af et fint løv- og nåletræsinspireret lysmønster på broernes forkant og af grønt lys på selve bropillerne. Et af kravene var, at lyset ikke måtte genere logoførerne på togene, der kører på den ene bro og bilisterne på den anden. Lyset er derfor lagt med stor præcision på broforkanten. Denne opgave er løst på et teknisk meget højt niveau. Det grønne LED-lys på

søjlerne ligger flot og jævnt. Belysningen passer fint til brorummets skala og til hastigheden på motorvejen. Lyset giver ud over førsteprioriteten at forbedre vejsikkerheden også en æstetisk oplevelse med en god og enkel historie.

Bygherre:

Vejdirektoratet

Belysningsrådgiver og lysdesign:

ÅF - Hansen & Henneberg

Entreprenør:

El-gården Svendborg A/S

Foto: Lars Bahl

Nomineret: DR's koncerthus

Lyssætningen af foyerområdet og den store koncertsal giver publikum en flot oplevelse af Jean Nouvels storslåede koncertarkitektur. Kontrasten mellem det rå foyerområde og de på hver sin måde forfinede sale er en flot oplevelse, hvor brugen af nye belysningsformer som f.eks. projektioner og lysdioder spiller en afgørende rolle.

Som helhed virker det dog som om, at hensynet til funktionalitet og energihensyn har måttet vige på bekostning af de arkitektoniske idéer. Specielt lyset i de små studier lider under dette.

Eksempelvis er iscenesættelsen af studie 3 med de sorte vægge og hvide armaturer inspireret af tangenterne på et flygel fantastisk flot tænkt, men rent lysmæssigt fungerer det ikke. De skarpe kontraster mellem lys og mørke gør det meget svært for musikerne at læse noderne.

Belysningen i den store koncertsal er den største oplevelse. Den understreger rummets form og fremhæver den orange glød, som arkitekten har ønsket.

Idéen om at belyse foyeren alene ved hjælp af projektioner er ny og skelsættende. Desværre kan projektorerne ikke alene give tilstrækkeligt med lys i det store rum, og man har derfor i sidste øjeblik måttet supplere med anden belysning. Her som i studierne har det været en svær opgave at omsætte Jean Nouvels konceptuelt stærkt visuelle idéer til en belysning, som også opfylder de funktionelle krav, der stilles til et så stort arbejdssted.

Bygherre:
Danmarks Radio, DR.

Arkitekt:
Ateliers Jean Nouvel

Projekterende ingeniør:
NIRAS

Lysdesign:
Ateliers Jean Nouvel og Yann Kersalé – udført i samarbejde med Thomas Drejer, Light Makers AS.

Foto: Tom Petersen og Laura Stamer

Nomineret: Trekroner Øst, Roskilde

Trekroner Øst er resultatet af en modig og fremsynet belysningsplanlægning, hvor der har været ressourcer til at eksperimentere og udvikle. Lysdioderne er blevet udforsket, og området er som helhed rigtig spændende belyst. Dog kan det være svært at vurdere belysningsens overordnede idéer i praksis, da lyset er planlagt i forhold til, hvordan området kommer til at se ud om 10-15 år, når området er fuldt udbygget og beplantningen vokset op.

Til belysning af veje og stier er der anvendt den nye armaturfamilie CitySwan. Specielt pullertarmaturerne med LED og et wattforbrug på kun 4 W peger fremad og viser, at det på sigt er muligt at nedsætte energiforbruget til belysning af stier og veje drastisk.

Til grund for lyset i området ligger der en gennemarbejdet belysningsmasterplan. Et af denne plans modige træk er, at den ikke kun fokuserer på lys, men også på mørke. Af hensyn til de græssende køer og for at fastholde mørke områder, er sti-

belysningen i de grønne områder styret af bevægelsesmeldere, så lyset først tænder, når der er bevægelse på stien.

I forbindelse med belysningen af området, er der udført flere forsøgsbelysninger. På Trekroner Parkvej er der eksperimenteret med retningsbestemt vejbelystning (medlys) og forsøget viser, at en sådan løsning er et stort skridt nærmere det anvendelige takket være retningsbestemte lysdioder.

Et andet interessant forsøg er fritstående stibelysning drevet af solceller. Forsøget viser, at belysning drevet af solceller ikke er fjern fremtid, men lige om hjørnet.

Bygherre:

Roskilde Kommune, Park og Vej

Arkitekt og lysdesign:

Bjarne Schläger - light+architecture

Ingeniør: Rambøll

Entreprenør: Partneringmodel: NCC, Rambøll og Roskilde Kommune

Foto: Bjarne Schläger

Guldsponsorer:

ERCO

**louis
poulsen**

MEGAMAN®
Energy Saving Lamps

PHILIPS

seasonve

Vinderen af Den Danske Lyspris 2009 er

Nye perroner på København H

De øvrige nominerede er

DR's koncerthus
Nyborgbroerne
Trekroner Øst, Roskilde

